

SERMON

GRÊT

VAB MARO

MICHEL MORIN,

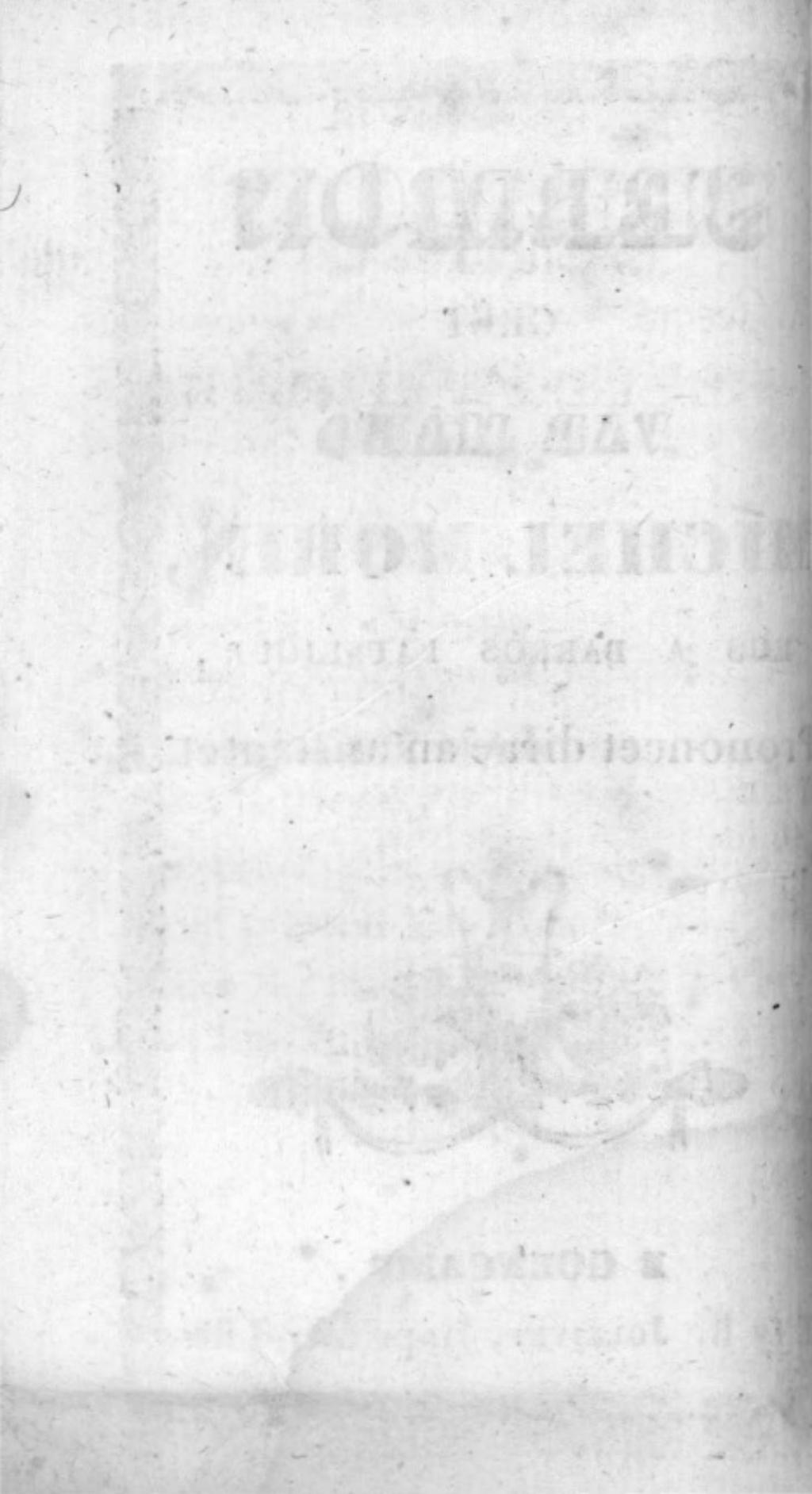
EUS A BARROS BAUSÉJOUR ,

Prononceret dirac an asistantet.

E GOENGAMP ,

E ty B. JOLLIVET, Imprimer-Libr.

SERMON

MICHEL MORIN.

Omnis homo mortali.

Oll'omp sujet d'ar maro cris.

PELL amser zo , auditoret ,
Aboue ma meus remerquet
Un dra hac a so necesser :
Oll, siouas ! mervel a renquer ;
Oll'oir sujet d'ar maro cris :
Omnis homo mortal is.

Pa feuilletan ma oll Ieoriou ,
Pa repassàn an historiou
Eus an amzeriou dremenet ,
E remerqàn enne scrivet
Penos Cesar ha Scipion ,
Cyrus , Achil , Agamemnon ,
Epaminondas , Tamerlau ,
Xerxes ha Thamas-Koulikan ,

**Uliss, Hector ha Pompée,
Alexandr, Annibal ive
Ha memes bèle-g-luch ar Baill, (*)
O deus renget saillat er baill,
Ha mervel, en despet dezo,
Hep respect ebet d'o bâro.
Gouscoude an oïl lecturiou
A meus grêt eus o maleuriou,
N'o deus qet qement ma souchet
Evel m'en deus ma afflijet
En de hirie, hirie an deiz,
Morin guès maro en hor c'hreiz.**

**Crenit, plant sempl ha disouten,
Guez frajil, izellaît ho penn :
Cèdr al Liban a zo coezet,
P'evit tra na goesac'h-hu qet ?
Evit rei da entent guelloc'h,
Piou na varvo qet, a sonch deoc'h,
Pa e Morin a zo maro ?
Allas ! netra, n'en n'achapo,
Credit-en, parossianis,
Omnis homo mortalis.
Allas ! oll mervel a reneqer ;
Pebes setanç e pêvar guer !
Chete te ase, Morin gués,
Evel biscoas bat na viges.**

Bet out ; mæs allas ! ne out mui :
Sic transit gloria mundi.

Evesset , parossianis ,
Dec'h , dec'h diveza er graelis :
Ya , dec'h e velis Morin ,
Var dro c'houec'h heur eus ar mintin
Oc en em bournen goustadie
En ale eus e liorzic ;
E voa oc'h ober ur regal
Gant un tronçon bara sêgal ,
Var b'ini en devoa ledet
Ur guiscat qiguen hed a hed .
Ya , quer calonec en debre ,
Evel ma têprac'h un tam paste ,
Diouz p'ini an aman teuet
A gouesse var ho piziet.
P'am guelas e vont er jardin ,
E commanças da vousc'hoarzin .
Ac'hanta , Dom Yan , emezâ ,
Ne qet evel-hêñ eo beva ?
Te voa drol , Morin , gouscoude !
Te vouie farçal a zoare !
Nan , nan , jarnigoa ! m'en attest ,
Ar maro ne qet greg honest ;
Hag e c'hrouga a gafen mad ,
Hep respect dezi na de oad .
Piou en divije lavaret ,
P'en divije bet da velet

O tijuni, dispar Michel,
Ftlejes-te biqen mervel ?
Guir eo sur, den n'el lavarje,
Mæs maro mic out gouscoude.
Ne quelimp mui tanfoeltr biqen
Pébes col deomp ! pebes anqen !

En effet, mer goulen ouzoc'h :
Piou a laqayo branl er c'hloc'h ?
Piou a servicho an oferen ?
Piou a rai tout hivisqen ?
Neus den capabl eus an dra-se,
Paour-qès Morin, nemedout-te.
Te roe ar bara benniguet,
Te re ar guest bep sul reglet ;
Te a gane eus al lutrin,
Ispicial gant ul lom guin ,
An antienen couls pe vell
Hac al Livolan a Gastel.
Te da-unan a rê d'ar chass
Eus an Ibis scarza o flaç ;
Hac erset, evit da veuli ,
Te voa hon *Omnis homo-ni.*

M'o quel, o clèvet qement-ma,
O tirola ha ! ha ! ha ! ha !
C'hoarzit-ta, louïeou pen-follet,
Hanvap eo oc'h azennet.
Honnes eo al lec'h da c'hoarzin ,

Abalamour d'ur pez latin !
M'o pe ar squeud eus ar sqiant,
E respectac'h an dud savant,
Hac ec'h admirrac'h gant réson,
Ar peziou latin er sermon.
Hac evit commanç oc'h instrui,
Omnis homo a sinifi
Ur pot reut hac ur pot capab
Da ober un dra mar deus mab ;
Erfin, ur pot mat e pep tra,
Ur pot n'en deus aon rac netra ;
Ur pot fin hac ur pot dioc'h-tu,
Non pas ur sot eveldoc'h-hu.

Mes un dra eo hac a zo sur,
Evit ne ma qet er scritur :
Neb a so sot a sonch deàn
Eo sotoc'h an oll-evintan.
Chetu eno petra so ces
Eus an omnipinion fos,
Pere ho poa eus a Vorin ,
Abalamour me voa badin ,
Ha ma talc'he ul lèrou guenn
Hac ur bragou rû ha melen ,
Ab'ini a lèze ordinal
Lost e rochet da sortial.
Mæs m'am guelac'h-me deus noz
Gantmaboutou-zoat dros , dros , dros ,
M'am guelac'h neuse er guis-se ,

E sonjac'h ve ur sot ven-me.

Nan , nan , ne deo qet , tud signac'h,

An abit a ra ar manac'h ;

O cleuq ! nan , ne oc'h qet ganti :

Cals c'hoas a rancac'h da zisqi ;

Hac evelse ma selaoüit ,

Mar fell dêc'h-hu tenna profit.

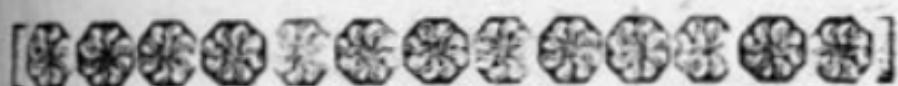
An neb en deus tabatieren

A ell breman laqât pris'en ;

Hac oc'h attantion neuse ,

Daou boent a rin , netra goude .

QUINTA POENT.

GOUDE'R maro, peur liessa,
E ve revelet meur a dra,
Evel m'eo an turubaillou,
Ar burzudou, ar marvaillou
Grêt gant tud vrás, tud an noblanç,
Grêt gant chac drong dre excelanc;
Var guement-ma hep mont larcoc'h,
E livirin daou c'herig deoc'h.

En effet, parossianis,
C'houi oc'h eus bet sur an avis
Da sonjal ha da vedita
Var'n traou a rês Morin amâ,
Brêmâ so'n nebeut a vlaceziou,
Pa grogas bresqin el lostou
Ar saout, de goel autre sant Marc,
Pa lamont er mèz eus ar parc.
Qement bioc'h voa er c'hartier
A ziredas oll e leur kær,
Hac el lamjont eyel deved

Dreist ar porastel er vêred,
Michanç da bedi sant Erbot
Da rei amân leiz ar ribot.

Mæs, e'houi zivinfe, pennou maout,
Pe seurt santimant nens ar saout ?
Diana, lamet a rejont,
An dour beniguet a ejont,
Ha c'hoas meur a zishonestis;
Mes henvel tout a so diavîs.

Ac'hanta, sonch a zeu dach hû
Daouzec-vlas so bet da vis du.
M'emeus sonch-mad; rac en de-ze
E voa gret foar vrás ganeme.
C'houi a grie var boez ho penn,
Evel un arme a ezenn,
M'o clêvet, da bep nebeuta,
Ul léo anter deus ar bourg-mâ :
» Forç ! forç ! sicour ! Autro Cure,
» Savet, savet, en han' Doue !
» Ar zaout so lapet er vêred.
» Aon hon eus na vent enterret »
Morin, disunet dre ar c'hri,
A ziñsp er mès eus e di,
En e zaou zorn ur forc'h spern guenn,
Hae er vêred en ul lam crenn;
Mont en aqipach-se d'ar zaout.
Bazat dan ini a ell caout,
Tol forc'h d'omâ, tol troad d'onnont

Quement ha quement ma rencjont
Lamet er mès eus ar vèred
Buannoc'h vit na voant antreet.

Ac'hantata , cleuq , ac'hantata ,
Ac'hanta , na var quement-mâ ,
Petric'h eus da lavaret ?
Aon ho poa rac al lutinet ;
Ha na gredac'h qet , eme c'houï ,
D'ar poent noz se ho c'hasardi ;
Mes Michel Morin a raz deoc'h
Mont pep hini gant e vioc'h
Ar rest eus an noz da gousqet .

I'a c'hoas , tud cris , ne voelit qet
Jan den quer mad , erfin d'un d'en
Qen douguet d'e amezeyen ?
Rac n'oa qet red dezàn neuse
Bean e roched d'ar poent se
O vareqât ar bêrejou ,
Er risq da goea er beviou ,
Pa voa an oll en o goele ,
Qer cousquet vel ar vioc'h-se
Pini a glévan o roc'had.
Clèved a res-te ur vech vad ,
Louzen goz , ampoeson ar c'hi ;
Difun , ur vech-all e cousqi .

N'oc'h eus biscoas den ac'hanoc'h
Sonjet er mad a eure deoc'h ;

M'he pije, e vijac'h touchet
Pa velit e zeo decedet.
Allas ! Morin-guès so maro !
Au dro-mà è grèt e yaro.
Cant guech bemde e lavaràn,
En Michel Morin pa sonjàn,
En voa domach bras d'ar roue
Defot ne voa bet en arme ;
Rac ur c'habiten excelant
Evije bet certenainant,
Hac e toucjé hirio an de
Cocarden , croas-merit , cleve.

Memor am bezo do james
Eus ar pez a ras an devez
Ma varvas e vreg Perina ;
Ur vreguic eus ar gentila ;
Ur vreguic sur , tamperet mad ,
Promt da denna , lent da lacât ,
Carantézus en beb fèçon ,
Sqüer a bobl , phenix ar c'hanton ,
Ur pezic serviabl eu ty ;
Ur boîtres hac ha voa ganti.....
Ouspen-se , fidel bras d'e goas
Vel Helena da Venelas ,
Evel Jupiter da Junon ,
Evel m'oe da Vedee Jason ,
Evel Venus d'ar c'ham Vulqin ,
Evel cals a re all erfin .

Ha choas memes e leverer
E ouïent mad en em ober
Quent na voa ganta na ganti
Mansion ebet da zemezi.

P'oa Perina var e goele,
Er sicouras dre charite
Da verval. Pa falie dezi,
Sot e vije miret outi

Pa voe maro ar glanvoures,
E redas d'ober an toul bez ;
Neuse tigoras ar c'heler,
Hac e laqas bravl er c'hleyer ;
Redec da guerc'hat Perina,
Crapat enni hac he zamma,
Da gaout ar bez neuse souden,
E zeulel enni var he fenn ;
Cana couls hac al *Libera*,
Dus iræ, dies illa ;
Teulel gant ar bal var he c'hein
Douar ha pri, grouan ha mein,
He enterri, en ur guir cren,
Hep biscoas gouela beraden.
Neuze evit guir voa ebat
Guelet Morin o labourat !

Choas e c'hoarxit, banden loeyou,
Cac'herien en ho coupeleyou,

Pebes pitie eo ho quelet,
Tud divalo, imbecilet,
Tud dirêson, traou debordet,
C'heui rafe din coll va speret !
Me so sur, pa onzoc'h hirra,
Ma ouzoc'h qet nemeur a dra.
Ne qet ur sot a so ganêc'h ;
It atao, m'en talvezo dêc'h.

Ha te a glêo ? : zen guernoc,
Me rei did lêzel da storloc ,
Te just pehini a zo ase
O tiscrougnal bars en toul-se
Foeï, foeï, foeter e spillennie,
A golles o c'hoari poullie ;
Ma rancàn-me sur mont ase ,
Epêi va chanejou-me.
Rac an daboulin e spontes,
Ha rac ar soudardet iveauz.
Nan, Morin n'oa qet eveldout ,
Rac na sponte eus netrain tout.
Probatur verbi gratia
Peoc'h ! hoc'h altantion amâ.

Map ha map-caer ar c'holas bras
En em zifframme evel chass
Er jardin, divarben ar prun :
Er guez ne voa chomet nicun.
Ar blêo a luye dre ar jardin ,

Ha n'oa qet apparanç a fin ;
Rac , an daou faë̄r , an daou fripon
A saille evel daou leon .
Hap ! hap ! eme Michel dezo ;
Brémâ , potret , m'o sicouro .
En dont diou gamet var e guis
Evit quemeret e franqis ;
Nense e crug en lost e zê ,
Hac en ur pic lam var ar c'hê ;
Crap en colierou va fotret ,
Hep caout evito nep respet ,
Stavad d'emân , tol troad d'ennont
Flip , flip , hac en em separjont .

Un den a gavas var e du ,
A zisclapas so qen er ru ,
Hac a ras dezo e bouca
Brao bras hac e relounca .
Evelse en eur vont abiou
Erê vad ne voa fors da biou .

Evidoc'h-hu , bouc'het anat ,
Ne dalit qet ur c'hornedat ;
Rac panevert Michel amâ ,
E voant c'hoas oc'h en em ganna .

Ma couten déch va fablennou
Tennet eus a gos tolennou ,
Neuse ec'h alfac'h lavaret :
Dom Yam hon laca da gousqet ,

O conta deomp eus e guelorn
Ur bibl nevez ha comzou born ;
Mes ne d'è qet traou tremenet,
Na rismodellou cos grac'het
¶ a lavaràn dêc'h bremà ,
Mes ar virionez ar sclerra ,
Erruec dirac ho taoulagat.
¶ velet oc'h eus e falc'hat ?
Jarnidiaoul ! brava falc'her !
Sacristi ! brava labourer !
Ur blijadur ! voa e velet.
Et voan a benn caér da sellet ,
Pa falc'he foennec ar prat don .
Ha dridal a rè va c'halon .
Pebez marvail er font ivc !
Abars commanç e tivisqe ,
Ha goude var un alanad ,
Hep na boursoufli na passat ,
E crog en e falc'h , fret , fret , fret ,
Qen na vije er pen arruet :
Hac e veljec'h en dro dezâ
An ervennou yêot o coea .
Erru-ta hep dihan er penn ,
Deus e c'houris e lam e ven ,
Hal el lem , fes , fes , fes , fes , fes ,
Drem e fals eus an daou gostes .
Goude var gorf e rochet bloc'h ,
Quet gleb , jardogoae ! hac ur broc'h ,

E laqa e ven en e blas,
Hac e labour evel biscoas.
Evit guir e c'heller conta,
Ur falc'hic natur en devoa ;
Mes gouscoude eo ret avoui
Voa goelloc'h an troad eviti.
Rac, clevit, n'oa qet Yan na Pér
Voa Michel Morin, va c'homper.
Armid, ar vagicianes,
Ne rè qet quer buan ur pales
Ha ma rè Morin e baro
D'ur foennec vras a dro var dro.

Na c'houi, merc'het liboudennet
Viltançou cam, loudourennet,
Guelet oc'h eus-hu er vro-màn
Biscoas falc'her evel emàn ?
Responent-ta, deus-tu, deus-tu.....
Penos? dre ho cousq eoc'h-hu ?
Queit e vijac'h o trei ho penn,
E falc'h a droc'hje ur garg foen :
Rac evit se, c'houi voar erfat,
Voa hanvet boureo ar prat.

Mes, gant e fals voa terruploc'h,
Evel ma han da zisque deoc'h ;
Rac, pa sonje, gant un tol cren,
E tiscargue ur scour guezen,
Hac en daou dol fals, trap-fri-frest,

En discoure dêc'h pront ha prest.
Cric-crac, evit ma er guiot,
En un tol dorn e rô fagot,
Fagot en deon hae a so
Guelloc'h evit fagot ar vro;
Fagot cloq, grê mat ha buan,
Nonpas ragodiou bian,
Mes fagot tennet dre c'haol Herri,
Fagot capabl, fournus da zêvi.

Peoc'h a roï. elgues Sant Erbot,
Yan an ognon, Fanch bleiz ar yod,
Braguezennec lous, laouennec,
Expert ar moc'h, vil glaourennec.
Ha te sonch dit eta gonzout
Petra eo fagot goude tout?
Guir eo ive, fagot a res,
Fall pe vat, evel ma c'helles!
Ya, clasq ober, da barlant scler,
Mes nonpas evel ma tleer.
Qê, qê, soubl da ben, ampoeson,
Rac poan vrás a res d'am c'halon.
Michel erfat a voa ur pot
Evit gouzout ober fagot!
Jarnicoton! fagot a rô!.....

Mes, sellaouit c'hoas adare.
Azeit mar qirit aze,
Rac na det qet c'hoas alesse.

Morin guèz a hent all a voa c'hoas
Un den guiriou , mar boe biscoas.

Un devez morgoë !.... ahàn !....

Me roas ul louis-aour dezàn

Da gas da di va avocat :

Petra res-én , nemet laqat

Ur pes aour fos a voa gantàn

En e blas da renta dezàn !

A ben un nebeut goude se ,

Ur mis pe zaou marteze ,

Dont Kerdalou d'ar presbital ,

Lavaret voa ar pez aour fall ;

Ha cass Catel buan ato

Da guémén an *Omnis homo* :

En e gaout a rès quer buan.

— « Penos , emomme , artisan ,

» Grêt oc'h eus-hu an drama'n dra ,

» Evel ma pretant an den-má ?

» — Ya , emezan , autre Cure ,

» Réson en deveus al laér-se .

» N'oa mar ebet , abaoue pell

» E voa ar pez-se em godel ;

» Pa felle dìn e basseal ,

» E lavaret dìn e voa fall :

» Qément ha qément , ma songis

» En lacat en daouarn justiq. »

Eus qément-me e déc'h hanvap

Peuos Michel n'oa qet gaouyat ,

C'houi m'o pe ur seurt attanchou
En em rofe tout d'an diaoulou,
En un nac'h creun ho laëronci.
It, n'oc'h mad nemet da lastri,
Fouguérien, oll tud revoltet,
Tout e rancac'h beza crouquet.
Mes m'an oc'h eus devotion,
Prestit mad oc'h attantion,
Neus netra edifiantoc'h
Evit ar pez a gontà deoc'h.

Ma viges bet a galite,
Va faour-ques *Omnis homo-me*,
N'oat qet bet cuzit quer cruel.
Neuse da hano immortel
A vije er c'hazetennou
Er penn eus da actionnou,
Scrivet, mil-bomb! a la frisad,
Gant paragraph ha signolad,
Mes abalamour n'out qet nobl,
Out abandonet gant ar bobl,
P'ini ne all estimout den
A nez cleve pe cocarden,
Chetu eno vit pe rëson
E tileser an abandon;
Hep n'eus ac'hanout neb memor,
Ha gouscoude sur da histor
A so ur pez eus an drolla
A ouffet clëvet er bed-mâ.

Ac'hanta, bragueyer crolet,
Disquilit a c'houj eo potret;
Imitit an *Omnis homo*,
Ab'ini ema'r zouel hirio.

M'ho coel o c'hoarsin, paganet,
Tud divalo cos-doganet;
Pa zoc'h contan da viana,
Tavit, pa na dalit netra,
Ha grit bremàn attantion
Var ar seizvet reflexion
Och eus clèvet bete bremâ
Comparéson da netra.

Brema vo bla da vis here,
E voac'h amàn ive neuse,
An tan goal o veza croquet
Ne oun penos en hor porchet,
Morin a grap var an doen
Evel gouinver var ur vezen,
Ha rampa oc'h all lein neuse,
Evel var guein un ancane,
Evit arrêti, emezàn,
An tan goal, o cranehat varnàn.
Mes evel m'oa sec'h ar matier,
Nallas qet ober e affer.
Pa gommanças an tan scuilla;
Flip ha flap var e dro grilla,
Ha dèvi mimes e voustach,

E quitas crac e varc'h louac'h,
Hac e tisqennas izelloc'h
Da c'houlen sicour digueneoc'h,
Dreist oll digant Pieres Gravart,
Pehini a voa ur pot bavart,
Cant pehini vije alies,
Dre m'oant mignonet assambles :
E hanvet en d'oa e heritour,
Mar bije evit e sicour.
Pieres Gravart, ouzoc'h erfat,
Ne voa qet terrupl trempet mat,
Qen neubeut hac al loe bras-se
Zo e tiscrougnal en toul-se.
Per a grias var boez e benn :
Dilam eta en ul lam crenn :
Morin d'abord a zilammas
Var gouug Gravart hac el lazas.
Ha goude tout, d'am santimant,
E res e dol onestamant.
Ar chari e, var a glêvân,
A gommanç dreomp hon-unan,
Ha preferablament d'an oll,
E cleomp miret d'en em goll ;
Ma honestoc'h è da un den,
Neus fors dezàn dre pe voyen,
Mar guêl, en em sovetaï,
Evit n'en dê en cm reï.
Mar vech en eur gavas goassoc'h,

Ur c'hart leo ac'hàñ pe dostoc'h,

En ilis ma c'hexorciset

Ur plac'h coant a voa possedet.

Guillou, clèvit, a lavare

Dre fors biqen na sortije,

Anez antren e corf Morin ;

Chetu-én nec'het a la fin.

Tost en eur gave d'an duat,

Hac erfond e voa tostic mad.

Mes petra eure va den-me ?

En em fila eus ac'hane,

Mont d'ar porchet hac ezea

En ur pinciu a voa enna ,

Sevel e vrahou , tronç vleo ,

Starda e zillad var e dro ,

Plant'e doc bet'e zaoulagad ,

Qemeret tout tress ur pot-mad ,

Ha da grial var bouez e benn :

» Deus-ta, diaoul, mar dout un den ;

» Saill en hema-ta, mar credes ;

» Soutenn ar pez a leveres.

» Avanç eta d'an avantur ,

» Mar sonch dit da c'honit ont sur .

» Deus-ta, diaavanç un neubeut ,

» Nemetaon a pe rag da squeud ;

» Rac mar dout fur, vel a glêvan ,

» Ne lèzi qet da incitàn .

» Dired eta, cos diaoul born ,

» Deus, ne meus qet a on eus da;
Petric ouffet caout galantoc'h,
C'christenien, m'er goulén ouzoc'h?
E bar er vro-màn ne voa qet.
N'ac er bed antier n'er c'haffet.

▲ brepos, tud, mar boac'h amâ
Dissul fasq vian divezâ,
Etro pad an oferen bred;
Sonch oc'h eus? perac no pe qet?
Ya, dissul e vezo blos.....
Penos, tud sod, nouzoc'h qet c'hoas
Epad ar prôn al lapousset
Gant calz a drous hac a gaqet;
Partout amân dre ar volsiou,
Var ar plench hac ar mogueriou,
Oc'h ober o neïzou, chetu;
Red e dezê ober un tu,
Ha ne voa goas ober amâ,
Pa voa plaçou ar re vrava,
Ouspen daou c'chant var peb moguer,
Evit mont er mes d'o ober,
Grêt voa dezo plaçon quer brao
Evit gournijal tro var dro,
Ha credent oil, en o divis,
E voant bourg'hisien eus an ilis,
Ha ma rent eur charivari,
Ur musiq hac ur jolori,
Ma voat o songal sur neuse

Digas an alc'houeziou deze.
Just e vije en guirionez,
Po devoa an huella mouez.

Me glasq reï da entent deoc'h
Caout sonch da vinoue'r ho moc'h ,
Ha qercouls e vije din tevel.
Ha pa vijen bet o vervel,
Ne voant evit rei da entent,
C'houi tout evel statuou sœnt,
Digor caér ganec'h ho qinou ,
Hac ho taouarn en ho pragou ,
Ne droac'h ho taoulagad morse
Divar al louénidigou-se ,
Hep clasq ar voyen d'o c'has pell :
Mes an *Omnis homo* Michel,
Dre ar guir sqiant a gavas
D'o chasseal an insign vrás.
E voa d'an ampoent-se azeet
Ase er plac ar fabliquet,
Pa ras din sin e zê dezo.
Me sonch din er guelàn ato
Gant e ær naif, brao ha qempen ,
Oc'h ober sin din gant e ben.
Rac anez anaout e zoare ,
Ne vije den na guemerje
Michel guès, hon *Omnis homo* ,
Vit procurul-fiscal ar vro ,

Pa vije en e habit vrao,
Rac an habit, clêvit, a sao,
Ha Morin a voa figoler,
Disignac'h queit ha ma renqer.
Pa er guelis oc'h ober sin,
E santis penos er gre dîn ;
Rac evelse ec'h explique
Gant e ben ar pez a gare.
P'er guelis savet en e za,
E songis e zê d'hon lazâ :
Mes, tricolor! ne qet se c'hoas ;
Ur seubelen e guemeras,
Var ar banc e saill en e za,
Fredi, fredon, bredi breda,
Te ne di qet, ha te yelo ;
Te ne pezo qet, te pezo,
Hac eus an eil pen d'eguiie,
E rafalc'has tout evelse.
Ar guiad-qenvid a scubas,
Al lapousset a zineïzas,
Pilat, distaga, filboucha ;
Sedari, chasseal, difouec'ha,
Difoustra'n neïzi a ras crac,
Hep na chomas na ric na rac.
Panefe an *Omnis homo*,
Petr'or bije ni grêt eno ?
Nescio vos ; nan, nan, n'en doc'h
Entrezoc'h nemet pennou moc'h

N'en deus fors , banden loueou **bris** ,
Abas ma zin eus an ilis ,
Grit un uebeut reflexion
Var an estim haec ar fêçon
En devoa da garillonad
Pa vije en e humor vad.
Gant e glêyer e vusiqe
Qer caér , qer bra , ma **c'hestone**
Qement a glêve anezàn.
Gouscoude , selaouit amàn :
Na foeldr tam music na vouie ;
Hac e lavare e vam c'hoas ,
Penos e voa un domach bras
Ne voa bet he mab e Paris
O tesqi lezen an Ilis ;
Abil estranch e vije bet ,
Dioc'h an doare eus e speret ;
A dra certen , salo vige .

Mes lezomp ar **c'homzou caer-se** ,
Ha pignomp en tour a speret ,
Da zelaou e vusiq parfet .
E peder gorden e crogue ,
Hep dont d'en em geni gante ;
En diou gant e zaou zorn o daou ,
En un all a leiz e c'hinou ,
Hac e benn **oc'h** e dreit scoulmet ;
Ha pa vije en em strellet ,
In em stricqenne ep nep droug ,

Evel pa barlantjen ouzoc'h :

» **Ten, ten amâ, ten, ten amâ,**
» **Ten da eva, ten da eva,**
» **Ten, ten guin, ten, ten guin,**
» **Ten guin da Vorin, da Vorin. »**

Nac ar c'hès a voa marvaillus !

Morin te a voa burzudus !

Ouspen an don-se en devoa

Manielou ar re vrava.

Rac un den abil un devez

O passeal ama dre'r barres

A lavaras, ameus clèvet,

Dre'r bour-mâ ne oun qet da bet,

Penos, en un nécessite,

E c'halge coms eus ar roue.

Evit guir, ne qet un orin

E voa'r pot qèz Michel Morin.

Cana rë sur heb lenr ebet,

Qercouls hac un egrou sachet.

Ractal ma chantre en un ilis,

Flap..... var e guein, chap, supilis.

Bale a rë evel un escop,

Atao, mardiac'h ! sonn he prop

Hac en ur rodal e roje

Ar merq dêc'h eus a guemense.

Ur blijadur voa e veled.

Fa ranqet mont e tro'r veled.

Petra oc'h-hu en e guichen ?
Clévet a refet brêma souden.
Morin guès a voa en o toues
År memes tra , ya , memes
Evel ma vez amàn guelet
Ur golein bome dispaqet,
E creis ur c'haread panes.

Mes , a lavaro grand-bragues ,
O respont dêc'h dre bo fèçon ,
Comparéson ne qet rôson .
Petra ta ? Guelomp , *diotinguo* ,
Ma n'en dê conform , *concedo* ;
Mes mar dê conform ed a hed ,
E tal rôson evel m'e dleet ;
Nonpas rôson *strico sensu*
Hac e c'hoari emedoc'h-hu ?
Pe'r gomparéson conform-ta ,
Pe'r réson fos eo eo ar guella ?
Goulennit digant potret Rosco
Pet faven so d'ober no
Ha c'hoas e fel dêc'h , eme c'houi ,
Disput var or philosophi ?
Disquit sonjal abars parlant ,
Ha list e peoc'h an dud savant .
C'houi euteur ma prouvin amàn
Pegner conform e rôsonan ,
Po comparachàn oc'h panes ?
Sellaouit ta , ne qet dies ,

Ne qet red din bez : biqen.

Ar guer-se a baneseyen
A so deut demeus a banes,
Ha rac se ta e zeus ives
Entreze rapport mutuel
Ha relation naturel.

C'houi è sur a baneseyen ,
Evel ma tleed er c'hompre.
Ergò, pa ho comparac'hàn
Oc'h panes, evel ma er g àn ,
Em eus rëson vad d'e ober.

Ac'hàn ! bleo brun, ac'hàn couer,
Ac'hanta ! ne qet evel se
E digas an dud d'an ere ?
Ne qet evel se è disqi
Penos e renquer rësoni ?

Mes ne exançomp qet netra,
Nemet sur e vemp da guenta ;
Na qen neubeut e rè Morin.
Mes petra dal dezàn e fin ?
Chetu-én maro gouscoude.

Ha ! *Requiescat in pace*
Vantre-saint-gri ! ya , me attest
E voa Morin un den honest.
Mar dougue bep et boutou prenn,
Ne voa qet orgouill certen ;
Rac evit preuv a guemense ,

E dad-caér a voa mestr qere.
Qerqent ha ma save e vouez
Bars er gousperou en hon tonez,
Ne veljac'h partout nemet chaç
Hai, o tecampi eus o flaç
Ha panefe aon da ober
Un tam dismeganç d'e vam guer,
Deiz ha nos e creten facil
E vije map un digentil.
Diana soupçoni so dleett
Voa gant e vagueroz chenchet,
Pa voa ganet evit ober
Traou quer burzudus ha quer caér,
Pere so tout mercou patant.
Ne voa qet an den-se paysant.
O feï nan ; ma vije ive !
Me a brouvo d'êch qemense.
Hac etre daou , c'houezomp hor fri
Ma zimp neuze deus-tu ganti.

Chetu ase ar poent qenta.
Den a ell eaout abec ennâ ?
Ne gredàn qet e ve ganet,
Hac er fond ive n'en deus qet.
Mes abars commanç a n've,
Qeit a ma meus amser ive,
Da vont da lavaret e c'han
Un *De profundis* evitân.
Ha c'houi ive banden ezen,

Criit qen a faouto ho co corzen,
Pa n'ouzoc'h ho *Te profundis* :
Sant Morin, *ora pro nobis* :
E c'han d'azea em c'hador.
Ha da guntunu'in histor.

EIL POENT.

Il deves, n'eus qet pell a se,
Ar pot Michel mont d'ar chasse,
Fusuill carguet, gibiceren,
Poultr, bour, drage ha cartouchen.
Pa voa e penn ar valanoc,
Cetu Morin lemel e doc,
Ivanç e benn aziouc'h an lann
Ja sellet e toez ar balan ;
Hac én guelet un anter-gad
Brezeç ennàn o tostad.
Pebe spectacl evit Morin !
Dac, dac, ha mont var benn ur glim...
Injou; feu, paon, hac e filat.
Ah, vantrebbeu, brava tam gad !
Had en ul lam dreist ar c'hê
Jall var ar c'had, crap en e zê,
Jandro var e seul, ha d'ar guêr;
Jah dam, ne selle qet en qr.
Jdioada hac e farda,
Jbrocha hac e ambrocha.
Trei'r ber, ober ton dirazi,

Hac he laqat da frisson
Pa voe prest, e voe servichet
Oc'h tol evit beza debret,
Rac ne ouzoc'h qet marteze,
Ee voa tam en ty an deiz-se.
Command a rer hep dale pell,
Biscoas ne veljoc'h netra vel.

O ar madic ! ô ar cher vad !
O guella den ! ô matta gad !
O matta regal ! matta bouëd !

Perac ive ne vije qet ?

Poaset e voe croc'hen ha bleo,
O excellant *Omnis homo*,
Nan, vantrechien ! n'o qet e bar
Etre an ên hac an douar.

C'hoas en e lammou voa noploc'h,
Evel ma zàn d'e zisquel deoc'h,
Rac Michel, va zervicher mad,
Qer fidel din-me ha d'e dad,
En deus epad nombr blaveziou
Rentet din cals a servichou.

Goude tout, n'on qet estonet,
Rac, evel moc'h eus tout guelet,
Ha pa n'em bije nemet yod,
Morin en divije e lod.

Pa vije bioc'h besq pe daro,
Em sicouie brao d'o gorø,
Ha ne serremp an duellen

Qen na vouze ar variqen.
En dra vije bara em zy,
Ne vije qet leint e tebri.
Beza voan: ive en e dy
Qen hardis evel va hini;
Mes eus va zy-me, gouscoude,
Peur-liessa eo e veve
En ur guer, guella ma ellen
Le beven hac er sicouren;
Tentet e vijac'h da gredi
E vije ar mab eus an ty;
Marteze voa me ne on doare,
Netra ne ra déc'h qemense
Diana, sqiant en devoa,
Ba gouzout peur en implija.
La Morin; am serviche
A la pilpot guella ma c'helle,
Evel m'ar prouvin déc'h amàn.

Peoc'h a roi beguel an ân !
Nebaon, n'er grez qet da vanac'h.
Ne ac'h avertiss, Yan e zac'h.
Qe, pa deuï da c'houlenn da basq,
N'en assur dit e teui de glasq.
Mœz nemet fè e ve ganez,
Sellaou an dra-màn mar qerez :
Sellaou peguement a vancq dit,
N'en dout qet ur pot intrepid.
Jeus mar ébet, pevar hure

▲ deuas d'am guelet eur beure,

Ha tout, evel p'am bije joa

Eus o c'haout em zy da leina :

« — Penos a ra Autrou Cure ?

» — Gaillard ato, ha c'houi ive ?

» — Evel ma velit, treud atao.

» Azeit. — Nonpas; ped heur eo ?

» Deg heur anter, neve sonet.

» — O peoc'h, bon emedomp abred. »

Ne c'heus qet leïnet c'hoas, cure ?

» Ne meus qet c'hoas. — Mat, qent a se

» Gra oza leïn, hac etre daon,

» Deomp da velet ar jardinou,

» Ha da laret hor brevier. »

Ne vouien petra da ober.

Ya, m'en assur, me voa nec'het,

Rac n'oa forz din pelec'h sellet,

Ne velen qet ebars va zy

▲ tanfisoëldr tam da ze b

Ha n'oa qet un diaoustreguez

Beza en ur seurt tieguez ?

Petra voa affer ar re-se,

Dont d'am guelet-me an deiz-se ?

Ne qet m'am be c'hoant gouscoude

■ ve publiet qementse ;

■ secret e el lavaràn deoc'h.

D'o pera sot, m'er fi ennoch

Mes pa voant ta deut gouscoude ,

lesel hep tam a voa ive,
nd a ouzoe'h disèçon ;
ne maro e voaut gant an naon.
es pe seurtlein da brepari,
ne voa foeltr tam pesq em zy ?
me a mens sonch mad bremàn,
quent ar sul e voa'n dramàn,
de quent ur gouel marizeze ;
en eus fors goude tout ive.
ousgoude, fors a so ;
igil a voa sur deomp ato.

Omnis homo e teuler

llad var bord ar rivier ;
lao, frrrrr, hao en ul lam crenn
plonja en dour var e benn.
sonje tout e voa beuet .
s, jarnicoton ! ne voa qet ;
souden goude e savas.
gantàn ur picol pesq bras.
hanta, emeàn, deomp-ni,
ud ar roue mac'haign int-hi ?
devoa neyet bete'r bord ,
tol ar pesq divar et dord.
ntre-chien, brava aneval ,
na brava pen chatal ,
hinou qen digor gantàn
cusse tout ho pen ennàn.
nes a voa sur, pa gomzot !.....

Tevel a ri-de , den diot ?
Brassoc'h è cals da c'hinou-te
Evit n'oa hini ar pesq-se.
Ha te voa capabl da souten
E vraguesen da ur seurt den ?
Ia , ia , façou marmous ,
Morin a voa coq ar barous .

Ar c'hê ! Done d'e pardon ,
Brava tol a res-en eno !
Neuse e trousas e vanchou
Hac eus e abit al lostou ,
E gontellic a zigoras ,
Ha neuse ractal el lemas ,
Tuf , tuf , tuf , tuf , gric , gric , gric , gric ,
Hac e crog er pesq manific ,
Nonpas pesqic , mes ur foëltren ,
E zistripa prop ha qempen .
Ma rejomp gantàn ur frico
A dalie c'hoezec pe var dro ,
Hac ur soç quer mad a voa grêt
Ma lipjomp oll hor biziet .
O guella pesq ! ô guella den !
Nan , nan , sur , ne squizin biqen
E publia partout dre'r vro
Voa Morin an *Omnis homo* .
Ur vec'h c'hoas , matta frigoussen !
Corbleu , brava giboloten !
Qen excellant voa preparet ,

Bearjen e vijac'h o velet,
Na pa n'o pije anezi.

An distera tam da zebri.

Unit guir, eus an touch guella
Voa giêt ar frigoussen gantâ;
Hac evit rei da entent dêc'h;
Evel pa vijac'h var al lec'h,
M'en assur, hep laret guevier,
Neus marmiton na patesier
A osse guelloc'h nn tam boued;
Ah, dam ! c'hui vije guel souet,
Na, pa sonjân gonscoude,
Ribes tol a res-ân neuse !

Phrin gués ! va bennos valmout;
Voa un den hac en doa gout !
Hac, evel m'er gouzout ive,
Vioamp coc'h-qy peneyert-te.
Les petra dal en de hirio
Na Vichel e oll viraclo ?
Min tout, chetu-en ase :
Man ne blaç piou a garre ?
Na nan hini n'en de nec'het;
Ma-unan ne garren qet,
Oll vadou ar bed-mâ,
Na pa c'hallen ressuscita.

Mousien, ma na davit qet,
Na c'hoarxit evel ronsceet,

E voa sot laaret guer muî.
Gouscoude evit oc'h instrui
Da zioüal piz eus ar maro
E e sermonan dêc'h hirio ;
Rac e peb oad, ouzoc'h erfad,
E renquer, allas ! e c'hropal.
Morin a voa c'hoas yaouanq flam,
P'en deus ranjet ober al lam ;
Ya, en fleur e yaouanqis,
Trègont vloas nemet daouzeç mis,
O conta biqen na muiqen,
En devoa just ha netra qen.

Tao, tao, fri marmous, gant a ri,
Biqen an oad-se ne veli ;
Crouguet vi abars bla amàn,
Ha ne qet eston, a gredan.
Lavaromp c'heas, p'on eus amzer,
Biquen ne vanqo ar matier.

Un devez eus en em bournen,
Evel dre chanç ur diarc'hen,
Eur sourd bras a flêmas ennâ,
Er santimant vad de laza.
Ac hanta, ur veeh gouscoude,
Petra sonjit var qement-se ?
Sonjal a rit sur, ha ne qet,
E voe tost da veza lahet ?
Bahl.... ne qet se a erruas,

lac ar sourd hepqen a varvas.
La goude tout, domach vije :
Jus a betra en em velle ?
Hac ne voa qet affe sourdet
Frota o lost eus Morinet.
Discoas ne ras quer fall devez
Abaoue ma voa e vuez.
Mes evessaît brêma pis ;
Erru ar c'hi var an tapis.

Neus mar ebet, Michel o vont
D'ober e guest da Bondeont,
I bistolen a voa hantà ;
Sarguet leuin couch, na petja ta ?
Nes pa voe erru tost d'un ti ,
Milapet ur parfoueltren qî ,
Lampa, morgoaë, e creis en hent ,
Sal reud e lost scrignet e zent .
Avelas Michel, al loen fall
Gommanc grognal hac arzal
Na aotrou, p'ini er gouele ,
Grias divar bord ar c'hê :
Hiss gantan. Dragon, hiss gantàn :
Alon, Dragon, pill varneàn.

Tam ar blei a aneval
K'voa qet en gout da farçal.
Neus fors, Morin en deporde ;
Arch'hi, ouaou, ouaou, a zirede.

• De is amàn , têtê , deus amàn .
Inutile eo parlant ountàñ .
Morin tenna e bistolen ,
Dragon deàn en ul lam crenn .
Morin : « d'o toul . » Ha sœi varnàñ ;
Ar c'hi , hagn , hagn , crapat antan
Da glasq devori e visach ;
Morin hep deporti davantach ,
Dac , dac , banta e bistolen ,
Tan , paon..... ar c'hi disegregui crenn
Ha mont ractal en ur grial
Da guichen e vestr da yudal .
Ar goad a ruille eus e vin ,
Evel an dour eus ur velin ;
Rac Michel pa losqe tennou ,
A vize bopret d'ar guenou .
Hac an autre en em c'houeza ,
Disgas testou quer brao ha tra ,
Affer da Vorin adare ,
Abalamour d'an tenn caër-se .
Calvet ar pot da d'yr sican ,
Morin en em gaout quer buan .
Evit reson e lavaras
Dar barner en interrojas ,
E voa evit en em disen
Eo a renquas leusquel e denn .
Caër an defoe , jujet voe ar proces ,
Ha cɔndaonet voe Morin guès

Babaea ar c'hi pront ha prest,
Bautramant lezel e guest.
Bon articl goell fachus deàn;
Aut, chut, ha clèvit aneàn :
Dragon, peneved ma zenn
En doa ma longet hep holen. »
Hac ar procurol eus al lez
A respont deàn : « Ma carjes
Et voas bet quit a guement-màn
Trei gross da bistolen deàn.
Ræson oc'h eus, eme Vorin,
Hac ober se voa ma dessin,
Ya, ma carje qi an aotrou
Trei e lost el lêc'h e c'hiñou. »
Pezet e voe ar rëzon-se
Deus an eil tu hac eguile,
Gavel valabl, evel ur chanç;
Revoqet ractal ar setanç;
Gët cals a formaliteou
Gët da Vorin ha d'an autrou
Mout qein-eus-qein var guementse,
Etel ar goez a Sant-Jaoue.
Hac en zo marvaill? mat ha fal
Omp oblijet d'en em zioual
Ha da veva bete'r maro,
Mar guellomp, cousto pe gousto.
Sabredeboa, na pebes den!
Ja, ia, foulaillesen!

Me euter mont evel ur c'houït,
Mar boa den e vro qen habil.

Brava acolist, ha ne qet ?
An autrou a chomas estonet.
Sant Jupiter, c'houï a gose !
Ennes a voe mezus neuse !

Evidoc'h-hu, bouc'het hanvat,
Ne dalit qet eur grabanat,
Ma vijac'h bet en affer-se ,
E ranjac'h pean ar c'hi-se
Ric ha rac var oc'h ivinou ,
Rac ne ouzoc'h qet ar c'housiou .
Petra , dogan , respect din-me :
Ha da Vichel qercouls ive :
Rac da c'hinou a so re vrás
Vit en em denn eus ur seurt pas.

Nep a barlant dirac noter
A renq beza difinouer ,
Ha c'hoas avoale'h d'ober gantà ,
Ha re memes peur-liessa .
Michel er grè , se so certen ;
Mes Michel ive a voa den
Ha n'en doa qet aon rac e squeud ,
Na rac ar justic qen nebeut .

Ia , partout e livirin ,
Nep biqen james e squisin ,

Vu Morin un den excelant
Drist an oll generalement.
Mes u'ller qet e expliqa,
Nrenta rézon anzâ;
Unus homo a lavar tout
Ar pez a so en hon galloud.
Iles, allas ! allas ! ne vram qen,
Evidomp-ni pebes anqen !
Nan, tud diot, n'er guelimp mui:
Sic transit gloria mundi.

Mes dre e action diveza
E'han da zisquen dec'h brêmâ
Hac e nerz vras hac e gourach,
Efin e nebeut a attach
Ent an oll madon terrien.

Dec'h, dec'h e varvas, christenien ;
Dec'h, da c'huec'h eus ar mintin,
Boncas ur chopinat guin,
Pignas hep squeul na netra
beg ar veen huella,
Ent dineja ar biguet :
Chustreou voa deàn laqet.
Cimpai a eure-ta-hep squeul,
Hac ar maro criz eus e heul.
Voa pignet bete ar ar beg,
Hac erruet gant ar biguet,
Commandas gant au dorn-se

Gant pehini e fagode,
Gant an dorn-se gant pehini
Er guelac'h o carillioni,
Gant an dorn-se, heb dihanna,
E plecje ur c'hood en ur gana,
Gant an dorn-se, ya gant honnes
A etenbe ar piquet er mes.
Ar piquet eoz en dro dean
A grie grac, gràc varnean.
En a dape al lapoucet
Hac o destume er gaouet.
Pa voa gret tout nemet disqen;
E c'hase voar ur bot gueen,
Hac e cri gant un ton joaus :
« Sellit tout, gounceet emeus.
» Ur vech all laqit clostreou,
» Guemene e'hai ar gonidou.
» Me a yêl ta, mic'hieyen,
« Divar o coust bremâ souden.....

N'en doa qet peur-ac'huet e c'her,
Na veljomp e guillou en aer,
Discolpet crac ar scour gantâ
Dre e ners vrás, na petra ta?
Coueza a rès a vranq da vranq,
Tout e torjont, hini ne vanq;
Flao, flao var ar pave e coue
A dronç-targas etouez ar ar goue.
Var choug e c'hil e c'herruas,

Ialon e escarmouchas
Iorf e dreus a oue bronset
Iostez a oue disloquet ,
Igof a antreas en e guein
Gant ar strong' vras demeus ar veint.

Penos , cleul , na voelit qet c'hoas
O clèvet eur malheur quer bras !
Eir pris ur chopinad guin
Out maro ta , ma mab Morin !
A varc'hat mat piou n'er pêje ?
Du groc'hen hepqen en taïie ,
Quell e vije bet dit , allas !
La pîje guelet nez biscoas. *Amen.*

171